

Grundläggande granskning 2/2020

Granskning av redovisad måluppfyllelse i delårsrapport per augusti 2020



Foto: Linn Johansson

November 2020
Malin Hedlund, Ingrid Lindberg
Revisionskontoret
Diarienummer: REV 27-2020

Innehåll

1. Sammanfattande analys	3
Bedömning av det ekonomiska resultatet	3
Bedömning av resultat för verksamhetsmål	3
Samlad bedömning av mål för god ekonomisk hushållning	3
Rekommendationer	4
2. Bakgrund	5
Iakttagelser i 2019 års granskning	5
Regionstyrelsens yttrande över 2019 års granskning	6
Syfte och revisionsfrågor	7
Revisionskriterier	7
Metod	7
3. Regionstyrelsens delårsrapport till fullmäktige	8
Regionstyrelsens uppföljning av verksamheten	8
Regionstyrelsens bedömning av det ekonomiska resultatet	8
Regionstyrelsens bedömning av resultat för verksamhetsmål	13
Regionstyrelsens bedömning av god ekonomisk hushållning	15
4. Regionstyrelsens underlag till delårsrapporten	17
Regionstyrelsens instruktioner till styrelser och nämnder	17
Granskning av styrelsernas och nämndernas delårsrapporter	18
5. Åtgärder med anledning av iakttagelser år 2019	19
6. Sammanfattande bedömningar	21
Svar på revisionsfrågor	21
Rekommendationer	22
Bilaga 1	23

1. Sammanfattande analys

Bedömning av det ekonomiska resultatet

Det ekonomiska läget är allvarligt och framförallt hälso- och sjukvårdsnämnden behöver vidta kraftfulla åtgärder. Coronapandemin har i många avseenden påverkat det ekonomiska resultatet. Utifrån regionstyrelsens delårsrapport är det dock svårt att bedöma i vilken grad det ekonomiska resultatet påverkats av pandemin, ökade statsbidrag, åtgärder i omställningsplanen eller av andra orsaker. Av delårsrapporten framgår inte vad som är strukturella underskott och vad som är tillfälliga avvikelser.

Trots betydande bidrag från staten visar styrelsens prognos att Region Västerbotten vid årets slut har ett negativt resultat på -483 miljoner kronor. Prognosen för balanskravsresultatet, det vill säga när resultatet justerats för orealiserade värdeförändringar i pensionsmedelsportföljen, var negativt med -96 miljoner kronor. Detta ska läggas till 2019 års negativa balanskravsresultat på -333 miljoner kronor. Dessa underskott ska återställas inom tre år enligt kommunallagen.

Regionen har under år 2020 fått ökade tillfälliga statsbidrag på grund av coronapandemin. De tillfälliga statsbidragen kan inte förväntas ligga på samma höga nivå kommande år. Det krävs stora förändringar för att regionen ska kunna möta ökade vårdbehov, hantera uppskjuten vård, tillgodose behov av stora investeringar och samtidigt klara en god ekonomi.

Trots åtgärder för en hållbar ekonomi och ökade riktade statliga bidrag fortsätter regionens verksamheter att redovisa stora budgetunderskott. Verksamheterna redovisade per augusti 2020 ett underskott mot budget på -310 miljoner kronor. Det största underskottet stod hälso- och sjukvårdsnämnden för med en avvikelse på -305 miljoner kronor eller -9 procent. Regionala utvecklingsnämnden redovisade ett underskott med -25 miljoner kronor, medan regionstyrelsen redovisade ett överskott på 18 miljoner kronor. Styrelsens prognos var att regionens verksamheter skulle ha underskott mot budget på -420 miljoner kronor vid årets slut.

Bedömning av resultat för verksamhetsmål

Regionstyrelsens redovisning i delårsrapporten är inte tillräcklig för att det ska vara möjligt att bedöma om resultaten är förenliga med fullmäktiges verksamhetsmål. För majoriteten av målen saknas tillräckliga underlag för att göra bedömningar.

Styrelsen bedömde i delårsrapporten att endast fyra av fullmäktiges 12 mål skulle vara uppfyllda vid årets slut.

Samlad bedömning av mål för god ekonomisk hushållning

Revisorerna har under flera års tid rekommenderat styrelsen att göra en samlad bedömning av resultaten för mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Delårsrapporten per augusti 2020 saknar liksom tidigare år en samlad bedömning av resultaten för målen som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. I delårsrapporten bedömer styrelsen istället de finansiella målen var för sig.

Begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsmässigt perspektiv. För att uppfylla kraven ska delårsrapporten innehålla upplysningar om regionens förväntade utveckling utifrån målen om god

ekonomisk hushållning. För att kunna göra en samlad bedömning bör regionen definiera vilka av verksamhetsmålen som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Hur regionstyrelsen ser på verksamhetsmålen kopplat till god ekonomisk hushållning framgår inte av delårsrapporten.

Regionstyrelsen bedömde i delårsrapporten att resultaten för verksamhetsmålen var svaga. Framförallt hade målet om hållbar ekonomi stora avvikelser. Mot bakgrund av verksamheternas ekonomiska underskott och bristande resultat för verksamhetsmål är vår sammantagna bedömning att de redovisade resultaten per augusti 2020 och prognosen för helåret inte är förenliga med fullmäktiges mål.

Rekommendationer

I flera år har revisorerna påtalat att det inte är hållbart att verksamheterna år efter år redovisar stora underskott. Revisorerna har också påtalat att regionstyrelsen behöver förbättra uppföljningen i delårsrapporten. Med anledning av den allvarliga situationen rekommenderar vi att regionstyrelsen säkerställer att framförallt hälso- och sjukvårdsnämnden vidtar kraftfulla åtgärder:

- Det behövs genomgripande förändringar för att regionens verksamheter ska klara fullmäktiges mål och budget. För dialog med hälso- och sjukvårdsnämnden om vilka åtgärder som nämnden behöver vidta. Regionstyrelsen behöver även säkerställa att tillräckliga åtgärder vidtas för att styrelsen som nämnd uppnår fullmäktiges mål.
- Utveckla analyserna i delårsrapporten om orsakerna till att verksamheterna år efter år har stora underskott. Av analyserna bör det framgå vilka åtgärder som krävs för att verksamheterna ska klara sina budgetar.
- Bered förslag på åtgärder för ställningstagande av fullmäktige i händelse av att någon styrelse eller nämnd redovisar att de riskerar att inte uppnå fullmäktiges mål.
- Säkerställ att det för delårsrapporten finns underlag för att bedöma måluppfyllelsen för fullmäktiges samtliga verksamhetsmål.
- Gör i delårsrapporter och årsredovisningen utvärderingar av om målen för god ekonomisk hushållning uppnås.

Rekommendationerna kommer att följas upp i nästa års granskning.

2. Bakgrund

Regionstyrelsen ska under år 2020 lämna två delårsrapporter till regionfullmäktige. Den första per 30 april och den andra per 31 augusti. I delårsrapporterna ska regionstyrelsen lämna en samlad rapport till fullmäktige som redovisar verksamheternas resultat och prognoser om fullmäktiges mål kommer att uppnås vid årets slut.

I sin revisionsplan för år 2020 beslutade revisorerna att granska den lagstadgade delårsrapporten per 31 augusti 2020. Revisorerna ska enligt kommunallagen bedöma om resultaten i delårsrapporten är förenliga med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning av delårsrapporten ska lämnas till regionfullmäktige inför fullmäktiges behandling av delårsrapporten.

Iakttagelser i 2019 års granskning

Bedömning av det ekonomiska resultatet

I granskningen av delårsrapporten per augusti 2019 bedömde revisorerna att det ekonomiska läget var mycket allvarligt och att kraftfulla åtgärder behövde vidtas. Regionens ekonomiska läge hade försämrats i förhållande till tidigare år. De åtgärder som styrelser och nämnder vidtagit hade inte gett tillräcklig effekt. Regionens verksamheter hade per augusti 2019 ett underskott med -412 miljoner kronor. Det motsvarade en budgetavvikelse med 8 procent. För hälso- och sjukvårdsnämnden var avvikelsen 11 procent. Trots att verksamheterna hade fått mer statsbidrag än budgeterat var underskottet större än någonsin.

Bedömning av resultat för verksamhetsmål

Revisorerna bedömde att de redovisade resultaten i delårsrapporten per augusti 2019 inte var förenliga med fullmäktiges verksamhetsmål. Regionstyrelsen bedömde att endast ett av fullmäktiges sex mål skulle vara uppfyllt vid årets slut.

En iakttagelse i granskningen var att det av delårsrapporten inte framgick om några åtgärder hade vidtagits för att förbättra resultaten vid årets slut.

Samlad bedömning av mål för god ekonomisk hushållning

I delårsrapporten per augusti 2019 gjorde regionstyrelsen en avstämning mot de tre finansiella mål som fullmäktige hade fastställt för år 2019. Delårsrapporten saknade liksom tidigare år en samlad värdering av om målen för god ekonomisk hushållning skulle uppnås. Mot bakgrund av verksamheternas stora underskott och svaga resultat för verksamhetsmålen bedömde revisorerna att de redovisade resultaten inte var förenliga med fullmäktiges mål.

Rekommendationer i 2019 års granskning

Revisorerna lämnade följande rekommendationer till styrelsen:

- Det behövs genomgripande förändringar för att regionens verksamheter ska klara sina budgetar. Säkerställ att tillräckliga åtgärder blir genomförda inom styrelsens ansvarsområde som nämnd. För dialog med hälso- och sjukvårdsnämnden om vilka åtgärder som nämnden bör vidta.

- Bered förslag på åtgärder för ställningstagande av fullmäktige i händelse av att någon styrelse eller nämnd redovisar att de riskerar att inte uppnå fullmäktiges mål eller klarar av att genomföra fullmäktiges uppdrag.
- Säkerställ att tillräckliga åtgärder vidtas för att regionstyrelsen som nämnd uppnår fullmäktiges verksamhetsmål. För dialog med hälso- och sjukvårdsnämnden om vilka åtgärder som nämnden behöver vidta för att uppnå fullmäktiges verksamhetsmål.
- Genomför i delårsrapporten en samlad bedömning om målen för god ekonomisk hushållning kommer att nås vid årets slut.
- Säkerställ att det för delårsrapporten finns underlag för att bedöma måluppfyllelsen för fullmäktiges samtliga verksamhetsmål.
- Förbättra uppsikten över de underlag som övriga styrelser och nämnder lämnar till regionstyrelsens samlade delårsrapport. Säkerställ att underlagen håller tillräcklig kvalitet. Kommentera i delårsrapporten om de underlag som övriga styrelser och nämnder lämnar in är bristfälliga.
- Utveckla analysen i delårsrapporten om orsaker till bristande måluppfyllelse. Utveckla också analysen om orsaker till att åtgärder inte har varit tillräckliga.
- Kommentera i delårsrapporten om de resultat som styrelser och nämnder redovisar i sina delårsrapporter är tillräckliga och om prognoserna är rimliga.
- Utveckla redovisningen av fullmäktiges riktade uppdrag. Av delårsrapporten bör det framgå i vilken grad uppdragen är genomförda samt bedömningen av måluppfyllelsen för uppdragen vid årets slut.
- Tydliggör rutinerna och riktlinjerna för arbetet i planerings- och uppföljningsprocessen. Styrdokumenten bör anpassas utifrån den nuvarande förvaltningsorganisationen.

Regionstyrelsens yttrande över 2019 års granskning

Den 7 april 2020 yttrade sig regionstyrelsen över granskningen av delårsrapporten per augusti 2019 (RS 1570-2019). Av yttrandet framgick att regionstyrelsen i huvudsak instämde i revisorernas iakttagelser. I yttrandet uppgav regionstyrelsen bland annat att:

- Regiondirektören hade fått i uppdrag att införa en ny planerings- och budgetprocess inför år 2021.
- Arbeta pågick med att utveckla analyserna i syfte att verksamheterna skulle klara sina budgetar. Enligt yttrandet följdes åtgärder upp i resultatdialoger.
- Arbeta pågick för att säkerställa att alla nämnder lämnade underlag till regionstyrelsen för bedömningar i delårsrapporten av resultaten för fullmäktiges mål.
- Översyn av styrdokument pågick.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningen av regionstyrelsens delårsrapport till fullmäktige per 31 augusti 2020 är översiktlig. Granskningens syfte är att bedöma om resultaten i delårsrapporten är förenliga med fullmäktiges mål. Granskningen ska besvara följande frågeställningar:

- Är styrelsens redovisade resultat per augusti 2020 förenligt med fullmäktiges mål för verksamheten?
- Är styrelsens redovisade resultat per augusti 2020 förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning?
- Är det troligt att fullmäktiges mål för verksamheten kommer att uppnås vid årets slut?
 - Är redovisningen i delårsrapporten tillräcklig för att bedöma om det är troligt att fullmäktiges mål för verksamheten kommer att nås vid årets slut?
- Är det troligt att fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning kommer att uppnås vid årets slut?
 - Är redovisningen i delårsrapporten tillräcklig för att bedöma om det är troligt att fullmäktiges mål för ekonomisk hushållning kommer att uppnås vid årets slut?
- Har regionstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av revisorernas rekommendationer för år 2019?

Granskningen omfattar inte om räkenskaperna är rättvisande och om delårsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Denna del granskas av EY och redovisas i separat rapport (Gr 1/2020).

Revisionskriterier

De bedömningsgrunder som utgör underlag för granskningens slutsatser är:

- Kommunallagen (2017:725) kap. 11 § 16 samt kap. 12 § 2
- Lag om kommunal bokföring och redovisning (2018:597) kap. 13 §§ 1, 2
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendation *R17, delårsrapport*

Metod

Granskningen är genomförd utifrån en dokumentanalys av regionstyrelsens delårsrapport per augusti 2020 till regionfullmäktige. Delårsrapporten till fullmäktige baseras på de delårsrapporter som samtliga styrelser och nämnder rapporterat till regionstyrelsen. Därför har vi även granskat styrelsernas och nämndernas delårsrapporter. Därutöver har vi granskat protokoll.

Under granskningen har vi stämt av med berörda tjänstepersoner i ekonomistaben. Regiondirektör, hälso- och sjukvårdsdirektör, regionala utvecklingsdirektör, ekonomidirektör samt redovisningschef och strateg vid ekonomistaben har getts möjlighet att kvalitetssäkra rapporten. Arbetet med granskningen är i huvudsak genomfört av Malin Hedlund och Ingrid Lindberg på revisionskontoret.

3. Regionstyrelsens delårsrapport till fullmäktige

Regionstyrelsens samlade delårsrapport per augusti 2020 var styrelsens andra rapport till regionfullmäktige för året. I början av april 2020 beslutade styrelsen att delårsrapporten per april skulle begränsas med anledning av covid-19. Delårsrapporten avgränsades till viktiga händelser samt redovisning och analys av ekonomiskt resultat. Redovisningen av fullmäktiges verksamhetsmål i delårsrapporten per augusti är första uppföljningen av målen för år 2020.

Regionstyrelsens uppföljning av verksamheten

Delårsrapporten per augusti ska enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning innehålla en förenklad förvaltningsberättelse med upplysningar om händelser som är av betydelse för regionen. I delårsrapporten redogjorde regionstyrelsen i avsnittet "verksamheten i sammanfattning" om händelser under perioden.

Styrelsens beskrivning av verksamheten handlade framförallt om covid-19 och hur verksamheterna hanterat och påverkats av pandemin. Bland annat framgick:

- Målet i hanteringen av covid-19 har varit att "platta ut smittkurvan" och förbereda vården för att hantera ett ökat antal covid-19 smittade intensivvårdspatienter och patienter i behov av annan sjukhusvård.
- Resurser har omfördelats till mobila team för att undvika smitta på äldreboenden och begränsa behovet av sjukhusvård för dessa grupper.
- Region Västerbotten är den enda regionen i Sverige som inte uppvisar någon överdödlighet under perioden mars till och med augusti 2020. En svag underdödlighet kan ses i statistiken.
- Tillgängligheten på vissa klinker har påverkats under den pågående pandemin, men skillnaderna är överlag relativt små i jämförelse med samma period förra året. Akut verksamhet samt cancerkirurgi har kunnat upprätthållas under perioden. Minskad vårdproduktion kan ses på vissa kliniker.
- Ett arbete har pågått inom regionala utvecklingsnämnden tillsammans med kommunerna och staten för att ta fram åtgärder riktade till företag i länet.
- Kultursektorn i Västerbotten har drabbats hårt av pandemin.
- Planerade projekt och utvecklingsarbeten har omprioriterats. Bland annat har tredje steget i införandet av framtidens vårdinformationssystem (FVIS) pausats.
- Styrelsen lyfter även vissa positiva effekter av pandemin. Bland annat att flera kliniker lyckosamt har utvecklat digitala lösningar istället för fysiska besök.

Regionstyrelsens bedömning av det ekonomiska resultatet

I delårsrapporten per augusti 2020 redovisade regionstyrelsen ett underskott för regionen med -240 miljoner kronor. Det motsvarade en budgetavvikelse på -561

miljoner kronor. För hela år 2020 har fullmäktige budgeterat ett överskott med 144 miljoner kronor. Styrelsen gjorde en prognos om ett negativt resultat på -483 miljoner kronor för hela år 2020. I förhållande till budget var det en avvikelse med -627 miljoner kronor.

De huvudsakliga anledningarna till underskottet var att regionens verksamheter hade högre kostnader än budgeterat och att resultatet från regionens placeringar i värdepapper var negativt. Däremot var skatter och statsbidrag högre än budgeterat vilket påverkade resultatet i positiv riktning.

När man bortser från intäkter och kostnader från finansverksamheten får man verksamhetens resultat. Verksamhetens resultat redovisade ett överskott på 161 miljoner kronor per augusti 2020. Överskottet var dock 188 miljoner kronor lägre än budgeterat. Styrelsen beräknade att vid årets slut skulle verksamhetens resultat vara negativt med -39 miljoner kronor vilket var en negativ budgetavvikelse med -225 miljoner kronor.

Resultat Region Västerbotten	Ack utfall 2020	Kostnadsutveckling %	Ack budgetavvikelse 2020	Årsbudget 2020
Regionfullmäktige	-12	-24,3	2	-17
Regionstyrelsen	-1 904	-2,6	16	-3 061
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-3 641	5,7	-305	-5 161
Regionala utvecklingsnämnden	-249	21,1	-25	-336
Folkhögskolestyrelsen	-4	-11,4	0	-10
Patientnämnden	-3	-1,0	0	-6
Revision	-4	-0,9	1	-8
Verksamhetens nettokostnader	-5 817	0,7	-310	-8 598
Skatteintäkter	4 426	0,8	-65	6 736
Generella statsbidrag	1 553	38,0	187	2 048
Skatter & statsbidrag	5 978	8,4	122	8 784
Verksamhetens resultat	161		-188	186
Finansiella intäkter	56		-24	120
Finansiella kostnader	-457		-349	-162
Summa finansnetto	-401		-373	-42
TOTALT	-240		-561	144

Källa: Delårsrapport per augusti 2020, Region Västerbotten

Både intäkter och kostnader påverkades av coronapandemin

Av styrelsens redovisning framgår att resultatet i flera avseenden hade påverkats av coronapandemin. Enligt styrelsens redovisning uppgick merkostnaderna för pandemin till 141 miljoner kronor. Exempel på områden där kostnaderna ökat var kostnader för läkemedel, medicinskt material och kollektivtrafik. För några områden hade kostnaderna minskat jämfört med föregående år, exempelvis kostnader för sjukresor och personalens kostnader för resor och utbildning.

På intäktsidan hade intäkterna från såld vård, patientintäkter, tandvårdsintäkter med mera minskat. Även skatteintäkterna var lägre än budgeterat men hade samtidigt ökat kraftigt jämfört med styrelsens prognos i delårsrapporten per april.

Kraftigt ökade bidrag från staten med anledning av pandemin

Av styrelsens redovisning framgick att regionen fått ökade riktade statsbidrag för år 2020 vilket bidragit positivt till resultatet. För år 2020 har regionen fram till och med augusti erhållit 97 miljoner kronor mer i riktade statsbidrag än motsvarande period året innan. De riktade statsbidragen var kopplade till pandemin, exempelvis ersättning för ökade sjuklönekostnader, smittspårning och provtagning. De riktade statsbidragen bidrog enligt styrelsen till att nettokostnadsutvecklingstakten minskat kraftigt.

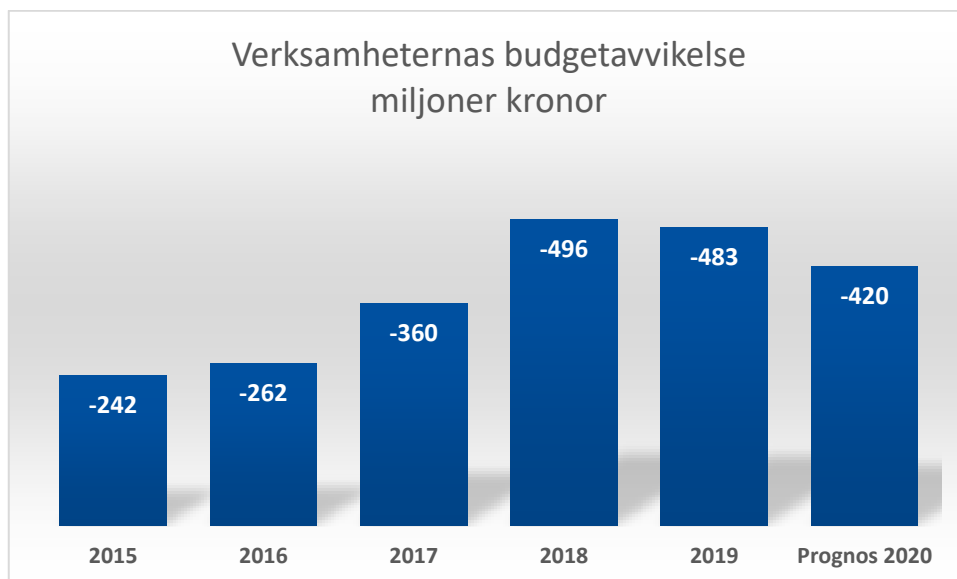
Regionens intäkter i form av generella statsbidrag har också ökat kraftigt under år 2020. Per augusti 2020 ökade de generella statsbidragen med 187 miljoner kronor. Styrelsen beräknade att regionen skulle få 276 miljoner kronor i ökade generella statsbidrag för hela år 2020.

Negativ utveckling av regionens pensionsmedelsportfölj

Av delårsrapporten framgick att regionens placeringar av pensionsmedlen hade påverkats av en kraftig börsnedgång under våren 2020. De finansiella intäkterna och kostnaderna uppvisade därför ett negativt resultat på -401 miljoner kronor per augusti 2020. Detta kan jämföras med ett positivt resultat på 386 miljoner kronor per augusti 2019.

Nämndernas underskott fortsätter att vara stora

Verksamheterna i styrelser och nämnder har i flera år redovisat stora budgetunderskott. Det framgår av tabellen nedan. Delårsrapporten per augusti 2020 visar att de strukturella underskotten finns kvar. Verksamheternas underskott fortsätter att vara stora.



Att regionen fått ökade riktade statsbidrag med 97 miljoner kronor har bidragit till att verksamheternas nettokostnadsutveckling har minskat. Nettokostnadsutvecklingen per augusti 2020 var 0,7 procent, vilket kan jämföras med 4,9 procent för motsvarande period år 2019. Utan de ökade riktade statsbidragen hade nettokostnadsutvecklingen varit 2,3 procent. Enligt budgeten behövde verksamheternas nettokostnadsutveckling per augusti 2020 ha varit negativ med 3,2 procent.

Per augusti 2020 redovisade verksamheterna ett underskott på -310 miljoner kronor. Detta motsvarade en avvikelse på -5,6 procent. Styrelsen bedömde att verksamheternas underskott skulle växa till -420 miljoner kronor vid slutet av år 2020. För år 2019 var avvikelsen per augusti -412 miljoner kronor och nettokostnadsutvecklingen 4,9 procent.

Den största avvikelsen mot budget fanns inom personalkostnaderna. Styrelsen redovisade per augusti 2020 ett underskott med -175 miljoner kronor och en kostnadsökning på 0,5 procent för personalkostnaderna. Per augusti 2019 var avvikelsen -221 miljoner kronor och kostnadsökningen 4,9 procent. Merkostnaden för hyrpersonal var 71 miljoner kronor per augusti 2020, vilket var ungefär samma nivå som föregående år. Kostnaderna för hyrläkare hade minskat med 12 miljoner kronor medan kostnaderna för hyrsjuksköterskor hade ökat med 14 miljoner kronor.

Hälso- och sjukvårdsnämnden och regionala utvecklingsnämnden hade underskott
Hälso- och sjukvårdsnämnden redovisade per augusti 2020 ett budgetunderskott på -305 miljoner kronor, jämfört med -337 miljoner kronor per augusti 2019. Detta var en avvikelse på -9,1 procent. Nämndens nettokostnader hade ökat med 5,7 procent jämfört med föregående år. Enligt budget skulle nämndens kostnader per augusti 2020 minska med 109 miljoner kronor jämfört med motsvarande period föregående år. Istället ökade kostnaderna med 196 miljoner kronor. Den största avvikelsen fanns inom personalkostnaderna.

Regionala utvecklingsnämnden redovisade per augusti 2020 ett budgetunderskott på -25 miljoner kronor, vilket motsvarade en avvikelse på -11,1 procent. Underskottet fanns inom kollektivtrafikkostnader och samverkanskostnader. Nettokostnadsutvecklingen uppgick till 21,1 procent, vilket förklarades av ökade kostnader för kollektivtrafiken.

Regionstyrelsen redovisade överskott

Regionstyrelsen redovisade per augusti 2020 en positiv avvikelse mot budget på 18 miljoner kronor, vilket motsvarade 0,9 procent. Nettokostnadsutvecklingen uppgick till -9,5 procent. Den positiva budgetavvikelsen bestod enligt styrelsen främst av lägre kostnader än budgeterat för område service. Exempelvis uppgav styrelsen att kostnaderna för sjukresor hade sjunkit kraftigt med anledning av coronapandemin.

Mindre avvikelser hos övriga styrelser och nämnder

Övriga styrelser och nämnder redovisade tillsammans en positiv avvikelse på 1 miljon kronor per augusti 2020.

Styrelsen bedömde att omställningsplanen inte gav tillräcklig effekt

Inför år 2020 hade verksamheterna planerat åtgärder för omställningen till hållbar ekonomi för 225 miljoner kronor. Styrelsen redovisade att den totala effekten av omställningsplanen per augusti 2020 var 100 miljoner kronor, vilket motsvarade 67 procent av planen per augusti 2020. Av redovisningen framgick att åtgärderna inom styrelsens ansvarsområde hade haft en effekt på 425 procent per augusti 2020. En förklaring till den höga effekten var att sjukresorna minskat mer än förväntat. Inom nämndens ansvarsområde hade endast 47 procent av de planerade besparingarna uppnåtts per augusti 2020.

Styrelsen bedömde att omställningsplanen inte skulle ge avsedd effekt under år 2020. En bidragande orsak var enligt styrelsen att coronapandemin hade försämrat förutsättningarna för verksamheterna att genomföra omställningsplanen.

Av delårsrapporten framgick att huvuddelen av åtgärderna fanns inom hälso- och sjukvårdsnämndens ansvarsområde. Åtgärderna handlade bland annat om att omstrukturera vården, anpassa bemanningen till bemanningsmål och att minska beroendet av hyrpersonal. Av styrelsens analys framgick inte varför åtgärderna inom nämndens ansvarsområde inte uppnått de planerade besparingarna. Styrelsens uppföljning i delårsrapporten var i huvudsak inriktad på att återge besparingseffekten av åtgärderna. Orsakerna till att det inte blivit som planerat berördes endast översiktligt. Någon fördjupad beskrivning som visade hur åtgärderna genomförts i verksamheterna, eller varför åtgärderna inte uppnått de planerade besparingarna, fanns inte.

Styrelsens prognos visade att totalt 429 miljoner kronor behövde återställas

I delårsrapporten per augusti 2020 bedömde regionstyrelsen att det ekonomiska resultatet vid årets slut skulle uppgå till -483 miljoner kronor. Styrelsen beräknade att balanskravsresultatet, det vill säga resultatet rensat för orealiserade vinster och förluster i värdepapper, skulle uppgå till -96 miljoner kronor vid årets slut. År 2019 redovisade regionen ett negativt balanskravsresultat på -333 miljoner kronor. Det sammanlagda beloppet att återställa uppgick därmed till 429 miljoner kronor enligt styrelsens prognos.

Ett negativt balanskravsresultat ska enligt kommunallagen återställas inom tre år, om inte synnerliga skäl föreligger. Detta underskott ska läggas ovanpå föregående års negativa balanskravsresultat och återställas under de närmast följande åren. Det betyder att det negativa balanskravsresultatet från år 2019 enligt lagen ska återställas senast år 2022. Om underskott uppstår år 2020 ska det återställas senast år 2023.

Styrelsens prognos för balanskravsresultatet för helår 2020 hade förbättrats med 107 miljoner kronor jämfört med delårsrapporten per april 2020. Styrelsen förklarade att det berodde på att prognosen för statsbidrag och skatteintäkter hade förbättrats med 228 miljoner kronor samtidigt som prognosen för verksamheterna hade försämrats med 110 miljoner kronor.

Av delårsrapporten framgick att styrelsen ansökt om riktade statsbidrag för merkostnader för covid-19 på 141 miljoner kronor. Vidare avsåg regionen ansöka om statsbidrag för kollektivtrafiken. Av delårsrapporten framgick att dessa statsbidrag inte var medräknade i prognosen på grund av osäkerhet om vilka belopp som staten skulle bevilja. Styrelsen bedömde dock att det var sannolikt att regionen i någon utsträckning skulle få ta del av dessa bidrag. Resultatet skulle då bli bättre än prognosen.

Vår kommentar

Vår bedömning är att regionens ekonomiska läge är allvarligt och att kraftfulla åtgärder behöver vidtas.

Trots betydande tillskott av statliga bidrag visar styrelsens prognos på ett negativt resultat vid årets slut. Region Västerbotten skiljer sig på denna punkt från alla

andra regioner i Sverige. Enligt regionernas prognoser för år 2020 förväntas verksamhetens resultat vara positivt i alla regioner utom i Västerbotten.¹

Det negativa balanskravsresultatet från föregående år kommer enligt styrelsens prognos att byggas på och uppgå till totalt 429 miljoner kronor. Detta försämrar ytterligare verksamheternas förutsättningar för de kommande åren samtidigt som utvecklingen av det ekonomiska läget är osäkert till följd av coronapandemin. De tillfälliga statsbidragen kan inte förväntas ligga på samma höga nivå kommande år. Det kommer att krävas att regionen genomför avsevärda effektiviseringar framöver för att tillgodose ett ökat vårdbehov, hantera den uppskjutna vården, tillgodose behov av stora investeringar och samtidigt klara en god ekonomisk hushållning.

Trots åtgärder för en hållbar ekonomi och stora statliga bidrag fortsätter regionens verksamheter att redovisa stora budgetunderskott. Verksamheterna redovisade per augusti 2020 en negativ avvikelse mot budget på -310 miljoner kronor. I delårsrapporten per augusti 2020 konstaterade styrelsen att de åtgärder som vidtagits för att bromsa kostnadsutvecklingen inte gett tillräcklig effekt.

Coronapandemin har påverkat samtliga verksamheter. Inte minst hälso- och sjukvården har ställt om verksamheten till följd av pandemin. Utifrån styrelsens redovisning är det dock svårt att göra en bedömning av i hur stor utsträckning det ekonomiska resultatet påverkats av pandemin och vad som handlar om strukturella underskott. Av styrelsens analys framgår inte heller hur styrelsen ser på Region Västerbottens ekonomiska läge och regionens förmåga att finansiera nödvändiga investeringar och avsättningar för framtida pensionsåtaganden.

Revisorerna har under flera års tid rekommenderat styrelsen att utveckla analyserna om orsakerna till brister i måluppfyllelsen och varför inte åtgärder varit tillräckliga. Vår bedömning är att analyserna fortfarande inte är tillräckliga. Styrelsens delårsrapport följde inte upp om verksamheterna har genomfört åtgärderna i omställningsplanen. Delårsrapporten innehåller heller ingen nedbrytning eller konkretisering av åtgärdernas målsättningar, vid sidan av de ekonomiska besparingarna. Det gör det svårt att veta om åtgärdsplanen haft effekt eller om eventuella besparingar beror på andra orsaker.

Regionstyrelsens bedömning av resultat för verksamhetsmål

Regionstyrelsen bedömde i delårsrapporten att verksamheterna vid årets slut skulle nå fyra av fullmäktiges tolv mål. Styrelsen bedömde att verksamheterna delvis skulle nå sju mål. Framförallt hade verksamhetsmålet om hållbar ekonomi stora avvikelser. Styrelsen uppgav för några av målen att pandemin hade haft en negativ påverkan på resultaten. För miljömålet och digitaliseringsmålet hade pandemin enligt styrelsen haft positiva effekter för måluppfyllelsen. Av delårsrapporten framgick att det för några av målen krävdes åtgärder för att förbättra resultaten. Styrelsen beskrev dock inte vilka åtgärder som krävdes. Det framgick inte heller tydligt vilka åtgärder som redan hade vidtagits.

¹ Sveriges Kommuner och Regioner. *Ekonomirapporten*, oktober 2020, s. 55.

I tabellen nedan redovisas regionstyrelsens bedömning om fullmäktiges mål kommer att uppnås vid årets slut.

Regionfullmäktiges mål	Regionstyrelsens samlade bedömning
Västerbotten har världens bästa och mest jämlika hälsa	● Målet uppfylls delvis
Västerbotten är det barnvänligaste länet	● Målet uppfylls delvis
Västerbotten har trygga invånare med inflytande och delaktighet och ett rikt samt aktivt kultur- och föreningsliv	● Målet uppfylls delvis
Västerbotten är en ledande miljöregion	● Målet uppfylls delvis
Vi har en nära, tillgänglig och personcentrerad vård i hela länet	● Målet uppfylls delvis
Vi levererar jämlik och jämställd hälso- och sjukvård av hög kvalitet	● Målet uppfylls delvis
Vi är en attraktiv arbetsgivare med personal som trivs och utvecklas hos oss	● Målet uppfylls delvis
Vi har en långsiktig hållbar ekonomi	● Målet uppfylls inte
Vi är en inkluderande, attraktiv och innovativ samverkanspartner	● Målet uppfylls
Vi är ledande inom forskning, innovation och digitalisering	● Målet uppfylls
Västerbotten är en attraktiv och jämställd region att leva och verka i samt flytta till	● Målet uppfylls
Västerbotten har ett klimat för ökad tillväxt av jobb och företag	● Målet uppfylls

Styrelsens bedömningar utgick enligt delårsrapporten från en viktad sammanvägning av styrelserna och nämndernas uppföljning i deras delårsrapporter per augusti 2020. I delårsrapporten redogör styrelsen inte för vilken viktning som styrelsen har tillämpat. Styrelsen redogör heller inte för vilka definitioner den använt för att bedöma om mål är uppfyllda, delvis uppfyllda eller inte uppfyllda.

För sju av fullmäktiges 12 mål redovisade styrelsen indikatorer. För flera av dessa mål redovisade styrelsen dock resultatet från endast enstaka indikatorer. Exempelvis redovisade styrelsen för målet *Västerbotten har världens bästa och mest jämlika hälsa* endast hur många hälsoundersökningar som hade genomförts under perioden. För målet *Vi levererar jämlik och jämställd hälso- och sjukvård av hög kvalitet* följde styrelsen upp andelen äldre över 80 år som hade ett visst blodsockervärde.

För övriga fem mål beskrev styrelsen endast aktiviteter som pågått under perioden. En iakttagelse är att regionfullmäktiges mål om att vara en attraktiv arbetsgivare inte följdes upp med hjälp av några mätbara indikatorer. Inte någonstans i delårsrapporten redovisade regionstyrelsen någon uppföljning med hjälp av personalstatistik.

Styrelsernas och nämndernas måluppfyllelse vid årets slut

I en avslutande del av delårsrapporten återgav styrelsen i korthet styrelsernas och nämndernas delårsrapporter, bland annat nämndernas bedömningar av om fullmäktiges mål skulle uppnås vid årets slut. Styrelsen kommenterade inte nämndernas resultat. I tabellen har vi sammanställt nämndernas egna bedömningar.

Nämnd	Nämndens bedömning av måluppfyllelsen vid årets slut		
	Målet uppfylls	Målet uppfylls delvis	Målet uppfylls inte
Regionstyrelsen	1	6	3
Hälso- och sjukvårdsnämnden	0	4	1
Regionala utvecklingsnämnden	6	3	0
Patientnämnden	4	0	0
Folkhögskolestyrelsen	6	3	0
Kostnämnden i Lycksele	3	0	3
Måltidsnämnden i Skellefteå	1	0	0

Vår kommentar





Vi bedömer att regionstyrelsens utvärdering i delårsrapporten av resultaten för verksamhetsmålen var otillräckliga. För majoriteten av målen är det inte möjligt att verifiera styrelsens bedömningar (se bilaga 1 för mer information om styrelsens bedömningar). I kapitel 4, sida 18 har vi närmare granskat på vilket underlag styrelsen har gjort sina bedömningar. Vår granskning visar bland annat att hälso- och sjukvårdsnämnden bedömde resultaten med hjälp av endast ett fåtal indikatorer. Regionstyrelsen bedömde resultaten för flera av sina mål utifrån beskrivningar av genomförd verksamhet istället för mätbara indikatorer.

Av den samlade delårsrapporten framgår det inte heller hur styrelsen gjorde bedömningar om mål eller indikatorer skulle vara uppfyllda, delvis uppfyllda eller inte uppfyllda. Vi konstaterar också att styrelsen i delårsrapporten inte gjorde egna bedömningar om de resultat som styrelserna och nämnderna redovisade i sina delårsrapporter var tillräckliga.

Regionstyrelsens bedömning av god ekonomisk hushållning

Delårsrapporten saknar liksom tidigare år en samlad bedömning av god ekonomisk hushållning. I delårsrapporten bedömer styrelsen istället de finansiella målen var för sig. Fullmäktige har i regionplanen för år 2020 beslutat om fyra finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

I delårsrapporten gör regionstyrelsen följande avstämning mot de finansiella målen för år 2020:

Finansiellt mål	Regionstyrelsen prognos	Regionstyrelsens bedömning
Resultatmål Styrelser och nämnder ska redovisa ett resultat som minst motsvarar budgeterat resultat.	Prognosen visar negativ avvikelse mot budget på 225 miljoner kronor för styrelser och nämnder	 Målet uppfylls inte
Pensionsskuldsmål Totala pensionsåtagande ska vid utgången av 2020 vara finansierat till minst 48 procent.	Per augusti är pensionsåtagandet finansierat till 45 procent. Styrelsen gör ingen prognos för hela året.	 Målet kan uppfyllas
Finansieringsmål År 2020 ska självfinansieringsgraden av investeringar uppgå till minst 25 procent.	Självfinansieringsgraden beräknas uppgå till 57 procent vid årets utgång.	 Målet uppfylls
Skuldsättningsmål År 2020 ska den räntebärande låneskulden, exklusive pensionskulden, högst uppgå till 42 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.	Den räntebärande låneskulden prognostiseras uppgå till 3 000 miljoner kronor vid 2020 års utgång. Detta motsvarar 33 procent av de beräknade skatteintäkterna och generella statsbidragen.	 Målet uppfylls

Vår kommentar

Vi instämmer i regionstyrelsens bedömningar om att resultatmålet inte kommer att uppnås för år 2020 och att finansieringsmålet och skuldsättningsmålet kommer att uppnås. Pensionsskuldsmålet är beroende av börsens utveckling och det är därför svårt att göra någon bedömning om resultatet för det målet. Styrelsen ger heller ingen prognos för helåret för detta mål.

Regionstyrelsen bedömde i delårsrapporten att verksamheterna vid årets slut endast skulle nå fyra av fullmäktiges tolv mål. Framförallt hade målet om hållbar ekonomi stora avvikelser. Mot bakgrund av verksamheternas ekonomiska underskott samt bristande måluppfyllelse inom fullmäktiges verksamhetsmål är vår sammantagna bedömning att de redovisade resultaten per augusti 2020 och prognosen för helåret inte är förenliga med fullmäktiges mål.

Revisorerna har under flera års tid rekommenderat styrelsen att göra en samlad bedömning av god ekonomisk hushållning. Begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsmässigt perspektiv. För att överensstämja med kravet i Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 17 "Delårsrapport", ska delårsrapporten innehålla upplysningar om regionens förväntade utveckling utifrån målen om god ekonomisk hushållning. För att kunna göra en samlad bedömning bör regionen definiera vilka av verksamhetsmålen som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Hur regionstyrelsen ser på verksamhetsmålen kopplat till god ekonomisk hushållning framgår inte av delårsrapporten.

4. Regionstyrelsens underlag till delårsrapporten

Regionstyrelsens instruktioner till styrelser och nämnder

Regionstyrelsens årsplan för år 2020

I februari 2020 beslutade regionstyrelsen om en plan för uppföljning och planering för styrelserna och nämnderna (RS 1588-2019). I början av april 2020 beslutade styrelsen om en revidering med anledning av covid-19. Revideringen innebar att delårsrapporten per april endast skulle omfatta uppföljning och redovisning av viktiga händelser under perioden samt redovisning och analys av ekonomiskt resultat.

I årsplanen gav regionstyrelsen instruktioner till styrelserna och nämnderna för deras delårsrapporter. I delårsrapporterna skulle styrelserna och nämnderna bland annat redogöra för:

- Samlad bedömning av verksamhetens resultat och prognos om måluppfyllelse vid årets slut
- Redovisning och analys av de mål som fullmäktige riktat till nämnden samt de mål och indikatorer som nämnden beslutat om i sin verksamhetsplan.
- Redovisning och analys av ekonomiskt resultat samt prognos vid årets slut.

Nämnden skulle kommentera eventuella avvikelser och vidtagna åtgärder för att öka måluppfyllelsen och klara verksamheten inom kostnadsram.

Styrdokument för verksamhetsplanering och uppföljning

Utöver regionstyrelsens årsplan för år 2020 finns tre registrerade dokument i regionens ledningssystem som är av betydelse för arbetet med att bereda delårsrapporterna:

- Riktlinje för verksamhetsplanering med budget och uppföljning (nr 230421)
- Rutin för beredning av underlag till delårs- och årsredovisning (nr 268350)
- Tidplan för planerings- och uppföljningsprocessen (nr 252743)

Dokumenterna vänder sig till chefer och medarbetare som arbetar med verksamhetsplanering och uppföljning. I styrdokumenterna beskrivs bland annat planerings- och uppföljningsprocessen, tidplaner för arbetet med delårsrapporterna samt ansvar på tjänstenivå för beredningsarbetet. Riktlinjen och rutinen beslutades hösten 2019 av tillförordnad ekonomidirektör. Tidplanen är inte uppdaterad sedan år 2017.

Vår kommentar

Styrelsen har beslutat om en uppföljningsplan för år 2020. Två av styrdokumenterna i ledningssystemet har också uppdaterats utifrån den nya organisationen. Skriftliga rutiner kan bidra till att det blir tydligare för chefer och medarbetare om vem som ska göra vad och hur de olika momenten ska utföras. Granskningen visar dock att det finns flera brister i hanteringen av delårsrapporterna och styrelsernas och nämndernas uppföljning.

Granskning av styrelsernas och nämndernas delårsrapporter

Styrelsernas och nämndernas delårsrapporter utgör underlag till regionstyrelsens samlade delårsrapport till fullmäktige. Vår granskning av nämndernas underlag visar bland annat följande iakttagelser:

- Flera styrelser och nämnder hade väsentliga avvikelser i förhållande till fullmäktigs mål. Exempelvis uppgav hälso- och sjukvårdsnämnden att inget av fullmäktiges mål skulle uppnås vid årets slut. Regionstyrelsen angav att endast ett av målen skulle uppnås. Styrelser och nämnder redovisade inte tydligt vilka åtgärder de hade vidtagit eller planerat för att förbättra resultaten.
- Underlagen för att bedöma måluppfyllelsen var för flera styrelser och nämnder bristfälliga. Exempelvis regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden bedömde måluppfyllelsen för flera mål utan att redovisa utfallet från mätbara indikatorer. Hälso- och sjukvårdsnämnden följde upp målen utifrån enstaka indikatorer.
- Flera styrelser och nämnder hade brister i redovisningen. Det framgår inte för någon styrelse eller nämnd på vilket sätt de hade bedömt måluppfyllelsen vid årets slut. Av redovisningen bör det framgå hur styrelserna och nämnderna viktat utfallet från indikatorer och bedömer om ett mål eller en indikator anses uppfyllt eller inte uppfyllt.
- Regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, regionala utvecklingsnämnden och patientnämnden följde inte upp alla mål som fullmäktige hade riktat till nämnderna.

Vår kommentar

Granskningen av styrelsernas och nämndernas delårsrapporter visar på flera svagheter. Framförallt regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och regionala utvecklingsnämnden saknade tillräckliga underlag för att bedöma måluppfyllelsen. Detta fick i sin tur konsekvenser för styrelsens bedömningar i den samlade delårsrapporten till fullmäktige.

5. Åtgärder med anledning av iakttagelser år 2019

I tabellen nedan har vi sammanställt om styrelsen vidtog tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer i 2019 års granskning.

Rekommendationer 2019 års granskning	Tillräckliga åtgärder	Vår kommentar
Det behövs genomgripande förändringar för att regionens verksamheter ska klara sina budgetar. Säkerställ att tillräckliga åtgärder blir genomförda inom styrelsens ansvarsområde som nämnd. För dialog med hälso- och sjukvårdsnämnden om vilka åtgärder som nämnden bör vidta.	Nej	Trots stora statliga bidrag och åtgärder för en hållbar ekonomi, redovisade verksamheterna per augusti 2020 ett budgetunderskott med -310 miljoner kronor. I delårsrapporten konstaterade styrelsen att de åtgärder som vidtagits för att bromsa kostnadsutvecklingen inte gett tillräcklig effekt.
Bered förslag på åtgärder för ställningstagande av fullmäktige i händelse av att någon styrelse eller nämnd redovisar att de riskerar att inte uppnå fullmäktiges mål eller klarar av att genomföra fullmäktiges uppdrag.	Nej	Vid tiden för denna granskning har regionstyrelsen inte berett några förslag för år 2020 på åtgärder för ställningsfulltagande av fullmäktige.
Säkerställ att tillräckliga åtgärder vidtas för att regionstyrelsen som nämnd uppnår fullmäktiges verksamhetsmål. För dialog med hälso- och sjukvårdsnämnden om vilka åtgärder som nämnden behöver vidta för att uppnå fullmäktiges verksamhetsmål.	Nej	Regionstyrelsen bedömde att den endast skulle uppnå ett av fullmäktiges verksamhetsmål. Hälso- och sjukvårdsnämnden bedömde att den inte skulle nå något av målen.
Genomför en samlad bedömning om målen för god ekonomisk hushållning kommer att nås vid årets slut.	Nej	Delårsrapporten saknar liksom tidigare år en samlad bedömning om målen för god ekonomisk hushållning.
Säkerställ att det för delårsrapporten finns underlag för att bedöma måluppfyllelsen för fullmäktiges samtliga verksamhetsmål.	Nej	För majoriteten av målen saknades tillräckliga underlag för att göra bedömningar om resultaten.

Rekommendationer 2019 års granskning	Tillräckliga åtgärder	Vår kommentar
Förbättra uppsikten över de underlag som övriga styrelser och nämnder lämnar till regionstyrelsens samlade delårsrapport. Säkerställ att underlagen håller tillräcklig kvalitet. Kommentera i delårsrapporten om de underlag som övriga styrelser och nämnder lämnar in är bristfälliga.	Nej	Underlagen som styrelser och nämnder rapporterat till styrelsen har flera brister. Styrelsen har inte kommenterat bristerna i delårsrapporten.
Utveckla analysen i den samlade delårsrapporten om orsaker till bristande måluppfyllelse. Utveckla också analysen om orsaker till att åtgärder inte har varit tillräckliga.	Nej	I delårsrapporten saknas en analys av i vilken grad de bristande resultaten beror på otillräckliga åtgärder, pandemin eller andra orsaker.
Kommentera i delårsrapporten om de resultat som styrelser och nämnder redovisar i sina delårsrapporter är tillräckliga och om prognoserna är rimliga.	Nej	Styrelsen har endast sammanfattat styrelserna och nämndernas resultat. Styrelsen har inte kommenterat om resultaten är tillräckliga, om nämndernas bedömningar är rimliga eller om redovisningen är tillräcklig.
Utveckla redovisningen av fullmäktiges riktade uppdrag. Av delårsrapporten bör det framgå i vilken grad uppdragen är genomförda samt bedömningen av måluppfyllelsen för uppdragen vid årets slut.	-	Fullmäktige beslutade inte om några riktade uppdrag till styrelserna och nämnderna i regionplanen för år 2020.
Tydliggör rutinerna och riktlinjerna för arbetet i planerings- och uppföljningsprocessen. Styrdokumenten bör anpassas utifrån den nuvarande förvaltningsorganisationen.	Ja	Styrelsen har beslutat om en uppföljningsplan för år 2020 och även reviderat två av styrdokumenterna i ledningssystemet.

Vår kommentar

Flera av de brister som identifierades i granskningen av delårsrapporten per augusti 2019 kvarstår. Vi anser att regionstyrelsen inte vidtog tillräckliga åtgärder med anledning av 2020 års rekommendationer.

6. Sammanfattande bedömningar

Svar på revisionsfrågor

Vår samlade bedömning är att de ekonomiska resultaten inte är förenliga med fullmäktiges mål.

Vår samlade bedömning är att regionstyrelsens redovisning av verksamhetsmålen i delårsrapporten inte är tillräckligt utvecklad för att vi ska kunna bedöma om resultaten är förenliga med fullmäktiges mål.

Nedan ger vi svar på våra revisionsfrågor.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
Är styrelsens redovisade resultat per augusti 2020 förenligt med fullmäktiges mål för verksamheten?		Verksamheterna redovisar stora budgetunderskott. Styrelsen bedömer själv att verksamheterna endast uppnår 4 av 12 verksamhetsmål.
Är styrelsens redovisade resultat per augusti 2020 förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning?		Verksamheternas stora budgetunderskott och styrelsens bedömning att endast 4 av fullmäktiges 12 verksamhetsmål uppfylls är grund för vår bedömning att resultatet per augusti 2020 inte är förenligt med fullmäktiges mål.
Är det troligt att fullmäktiges mål för verksamheten kommer att uppnås vid årets slut?	-	Redovisningen i delårsrapporten är inte tillräcklig för att bedöma om det är troligt att fullmäktiges mål för verksamheterna kommer att uppnås vid årets slut.
Är det troligt att fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning kommer att uppnås vid årets slut?		Verksamheternas stora budgetavvikelser och stora avvikelser för verksamhetsmål är grund för vår bedömning att det inte är troligt att resultatet vid årets slut kommer att vara förenligt med fullmäktiges mål.
Har regionstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av revisorernas rekommendationer för år 2019?		I flera år har revisorerna påtalat svagheter i regionstyrelsens delårsrapport till fullmäktige. Flera av bristerna identifierade i granskningen år 2019 kvarstår.

Rekommendationer

Vi rekommenderar att regionstyrelsen säkerställer att framförallt hälso- och sjukvårdsnämnden vidtar kraftfulla åtgärder:

- Det behövs genomgripande förändringar för att regionens verksamheter ska klara fullmäktiges mål och budget. För dialog med hälso- och sjukvårdsnämnden om vilka åtgärder som nämnden behöver vidta. Regionstyrelsen behöver även säkerställa att tillräckliga åtgärder vidtas för att styrelsen som nämnd uppnår fullmäktiges mål.
- Utveckla analyserna i delårsrapporten om orsakerna till att verksamheterna år efter år har stora underskott. Av analyserna bör det framgå vilka åtgärder som krävs för att verksamheterna ska klara sina budgetar.
- Bered förslag på åtgärder för ställningstagande av fullmäktige i händelse av att någon styrelse eller nämnd redovisar att de riskerar att inte uppnå fullmäktiges mål.
- Säkerställ att det för delårsrapporten finns underlag för att bedöma måluppfyllelsen för fullmäktiges samtliga verksamhetsmål.
- Gör i delårsrapporter och årsredovisningen utvärderingar av om målen för god ekonomisk hushållning uppnås.

Umeå den 9 november 2020

Malin Hedlund
Sakkunnig

Revisionskontoret
Region Västerbotten

Ingrid Lindberg
Sakkunnig

Revisionskontoret
Region Västerbotten

Bilaga 1

I tabellen redovisar vi regionstyrelsens samlade bedömning av fullmäktiges verksamhetsmål, vilka nämnder som ingått i styrelsens uppföljning samt nämndernas prognoser. I kolumnen "indikatorer" anger vi hur många indikatorer som styrelsen redovisade i delårsrapporten. Slutligen framgår vår kommentar till styrelsens bedömning.

Regionstyrelsens samlade bedömning	Regionstyrelsens redovisning		Vår kommentar
	Nämndernas prognoser	Indikatorer	
● 1. Västerbotten har världens bästa och mest jämlika hälsa	RS kommer inte nå målet HSN kommer inte nå målet PN kommer nå målet FHS kommer delvis nå målet	1	RS baserar sin bedömning på prognosen från fyra nämnder. Styrelsen redovisade resultatet för en indikator. Vi anser att underlagen inte är tillräckliga för att bedöma måluppfyllelsen.
● 2. Västerbotten är det barnvänligaste länet	RS kommer delvis nå målet RUN kommer nå målet FHS kommer nå målet	0	RS baserar sin bedömning på prognosen från tre nämnder. Granskningen av nämndernas delårsrapporter visar att RS och RUN inte har följt upp några mätbara indikatorer. Vi anser att underlagen inte är tillräckliga för att bedöma måluppfyllelsen.
● 3. Västerbotten har trygga invånare med inflytande och delaktighet och ett rikt samt aktivt kultur- och föreningsliv	RS kommer inte nå målet RUN kommer delvis nå målet FHS kommer nå målet	0	RS baserar sin bedömning på prognosen från tre nämnder. Granskning av nämndernas delårsrapporter visar att RS och RUN inte har följt upp några mätbara indikatorer. Vi anser att underlagen inte är tillräckliga för att bedöma måluppfyllelsen.
● 4. Västerbotten är en ledande miljöregion	RS kommer delvis nå målet HSN kommer delvis nå målet RUN kommer delvis nå målet FHS kommer nå målet	3	RS baserar sin bedömning på prognosen från fyra nämnder. Styrelsen redovisade resultatet för tre indikatorer. Det framgår inte hur styrelsen har bedömt resultatet för indikatorerna vid årets slut.
● 5. Vi har en nära, tillgänglig och personcentrerad vård i hela länet	RS kommer delvis nå målet HSN kommer delvis nå målet PN kommer nå målet	4	RS baserar sin bedömning på prognosen från tre nämnder. Styrelsen redovisade resultatet för fyra indikatorer. Det framgår inte hur styrelsen har bedömt resultatet för indikatorerna vid årets slut.
● 6. Vi levererar jämlik och jämställd hälso- och sjukvård av hög kvalitet	RS kommer delvis nå målet HSN kommer delvis nå målet PN kommer nå målet	1	RS baserar sin bedömning på prognosen från tre nämnder. Styrelsen redovisade resultatet för en indikator. Vi anser att underlagen inte är tillräckliga för att bedöma måluppfyllelsen vid årets slut.

Regionstyrelsens samlade bedömning	Regionstyrelsens redovisning		Vår kommentar
	Nämndernas prognoser	Indikatorer	
● 7. Vi är en attraktiv arbetsgivare med personal som trivs och utvecklas hos oss	RS kommer delvis nå målet RUN kommer delvis nå målet FHS kommer nå målet	0	RS baserar sin bedömning på prognosen från tre nämnder. Granskning av nämndernas delårsrapporter visar att varken RS eller RUN har följt upp några mätbara indikatorer. Vi anser att underlagen inte är tillräckliga för att bedöma måluppfyllelsen.
● 8. Vi har en långsiktig hållbar ekonomi	RS kommer inte nå målet HSN kommer inte nå målet RUN kommer nå målet PN kommer nå målet FHS kommer nå målet	5	RS baserar sin bedömning på samtliga nämnder. Styrelsen redovisade resultatet för fem indikatorer. Vi instämmer i RS bedömning att målet inte kommer att uppnås vid årets slut.
● 9. Vi är en inkluderande, attraktiv och innovativ samverkanspartner	RS kommer delvis nå målet RUN kommer nå målet FHS kommer nå målet	1	RS baserar sin bedömning på prognosen från tre nämnder. Styrelsen redovisade resultatet för en indikator. Vi anser att underlagen inte är tillräckliga för att bedöma måluppfyllelsen.
● 10. Vi är ledande inom forskning, innovation och digitalisering	RS kommer nå målet RUN kommer nå målet FHS kommer nå målet	5	RS baserar sin bedömning på prognosen från tre nämnder. Styrelsen redovisade resultatet för fem indikatorer. Det framgår inte hur styrelsen har bedömt resultatet för indikatorerna vid årets slut.
● 11. Västerbotten är en attraktiv och jämställd region att leva och verka i samt flytta till	RUN kommer nå målet FHS kommer nå målet	0	RS baserar sin bedömning på prognosen från två nämnder. Granskning av nämndernas delårsrapporter visar att RUN:s uppföljning består av en beskrivning av genomförda och pågående insatser. Vi anser att underlagen inte är tillräckliga för att bedöma måluppfyllelsen.
● 12. Västerbotten har ett klimat för ökad tillväxt av jobb och företag	RUN kommer nå målet	0	RS bedömning baseras på RUN:s prognos. Granskning av RUN:s delårsrapport visar att uppföljningen består av en beskrivning av genomförda och pågående insatser. Vi anser att underlagen inte är tillräckliga för att bedöma måluppfyllelsen.